

TOMASZ FATALSKI
UNIwersytet Warszawski

„PODŁUG MOJEJ METRYKI
JEST JUŻ ZE MNIE DOBRZE STARE CHŁOPISKO”.
ODNALEZIONA METRYKA CHRZTU WINCENTEGO LESSLA*

Był wzrostu małego, z wielkim brzuchem, nóg krótkich, zawsze biegał prędko i żywo, miał kark krótki, że głowa na ramionach spoczywać się zdawała, włosy siwe, kędzierzawe, twarz tłustą, czerwoną, humor zawsze wesoły¹.

W ten sposób Franciszek Ksawery Prek (1801–63), malarz, pisarz i autor pamiętników, wspominał puławskiego kapelmistrza Wincentego Lessla. Lessel (notowany także jako Lössel, Lesselt) był kompozytorem w większości niezachowanych dzieł scenicznych (takich jak słynna opera *Matka Spartanka* z 1786 r.²), utworów fortepianowych (także na cztery ręce) i muzyki kameralnej. Urodził się w Czechach, a w młodości razem z rodziną wyjechał do Drezna. Miał tam zostać uczniem Johanna Geорга Schürera (1720–86), a rzekomo także Johanna Adama Hillera (1728–1804) i Carla Dittersa von Dittersdorfa (1739–99)³. Około 1780 r. muzyk przybył do Warszawy, a następnie związał się z dworem książąt Czartoryskich w Puławach. Na ich

* Niniejszy tekst jest rozszerzoną wersją komunikatu pod tym samym tytułem, wygłoszonego podczas konferencji „Słownik muzyków Rzeczypospolitej XVIII wieku. Ośrodki – twórcy – dzieła”, która odbyła się na Uniwersytecie Warszawskim w dn. 7–8 XII 2022 roku.

1 Franciszek Ksawery Prek, *Czasy i ludzie*, opr. Henryk Barycz, Wrocław 1959, s. 444–445.

2 Por.: Alina Aleksandrowicz, „Puławska inscenizacja opery *Matka Spartanka* F.D. Książnica jako wydarzenie polityczne i kulturowe”, *Kamerton* 50 (2006) nr 1, s. 24–35.

3 W korespondencji Lessla pojawia się jedynie nazwisko Schürera. Informację, jakoby Lessel był uczniem Hillera i Dittersdorfa, podał (mimo braku podstaw źródłowych) Czesław Rajmund Halski w haśle „Lessel, Wincenty”, w: *Grove's Dictionary of Music and Musicians*, red. Eric Blom, London 1954, t. 5, s. 146.

dworze od 1781 r. pracował jako nauczyciel gry na fortepianie, a od 1787 r. – dyrygent nadwornej kapeli⁴. Od 1813 r. Lessel wykładał w puławskiej Szkole Organistów. Jego syn, wybitny pianista i kompozytor Franciszek Lessel (1780?–1838), kształcił się w Wiedniu pod kierunkiem Josepha Haydna (1732–1809). Wincenty Lessel zmarł po 1825 r., co według wspomnień Preka nastąpiło w Sieniawie⁵.

Postać muzyka została przedstawiona w monografii Hanny Rudnickiej-Kruszewskiej, opracowanej na podstawie dokumentów oraz listów kompozytora do syna Franciszka⁶. Źródła, na których bazowała Rudnicka-Kruszewska, w większości przepadły w czasie II wojny światowej. Znamy je jedynie z fragmentarycznych odpisów, które autorka sporządziła przed 1939 rokiem. Wiadomo jednak, że w dostępnych przed wojną dokumentach dotyczących Wincentego Lessla nie odnotowano dokładnego miejsca i daty jego urodzenia. Badaczka nie odnalazła odpisu metryki chrztu ani nie dotarła do jej oryginału. Na podstawie skąpych informacji zawartych w życiorysie i korespondencji Wincentego Lessla Rudnicka-Kruszewska przedstawiła hipotezę, że przyszedł on na świat około 1740–50 r. w mieście Jílové u Prahy. Kompozytor wzmiankował na ten temat w 1819 r. w spisanim wówczas życiorysie:

Wincenty Lessel, urodzony w Eula na Czechach [...] Rodzice Wincentego, utraciwszy podczas wojny całkowity majątek i wszelkie dowody urodzenia, przenieśli się z całą Familią do Saksonii i łaskawą Dworu Drezdeńskiego pozyskali opiekę. W r. 1781 sprowadził ją hrabia Brühl do Polski i w tymże roku dostał się Wincenty Lessel na dwór XX. Czartoryskich⁷.

Natomiast w liście do syna z 8 V 1819 r. Lessel opisywał miejsce swojego urodzenia szerzej:

Wieś, albo raczej miasteczko targowe Eula składa się z czterech miejscowości i dzieli się na Königswald, Riegersdorff i Marzdorff. [...] W okolicy Riegersdorffu znajduje się kościół oraz zamek, w którym mieszkał mój ojciec jako burgrabia – zupełnie sam ze swoją rodziną. Jest on [tj. zamek] tam, gdzie nie ma czterech pięt, co najmniej trzypiętrowy oraz jest wokół otoczony wodą. Przed wejściem do niego jest murowany most. To, co poza tym do niego należy, składa się z budynków gospodarczych, które z tej strony tworzą jakby mur obwodowy. [...] Dwór nazywano przed dawnymi czasy „wolnym dworem”. Przywilej polegał na tym, że jeśli kto skazany na śmierć potrafił się tam schronić, wówczas już nie miano nad nim władzy, lecz był zupełnie wolny od swej kary. [...] Niegdyś znajdowała się też jeszcze na każdym rogu wieża

4 Por.: Monika Surdy-Girdwoyń, *Mecenat muzyczny Czartoryskich w Puławach w latach 1785–1831*, Uniwersytet Warszawski 1994 (praca magisterska), s. 74–98.

5 F.K. Prek, *Czasy i ludzie*, s. 445. W opracowaniach jako miejsce śmierci Lessla podawana jest Warszawa lub Puławy, jednak w obu miastach nie udało się odnaleźć aktu zgonu kompozytora. Weryfikacja informacji Preka jest obecnie niemożliwa ze względu na niedostępność ksiąg metrykalnych z Sieniawy.

6 Hanna Rudnicka-Kruszewska, *Wincenty Lessel. Szkic biograficzny na podstawie listów do syna*, Kraków 1968.

7 Ibid., s. 9. Pisownia oryginalna.

pokryta dachówką z łupku. Tę jednak zdjęto już za moich czasów. I jeszcze bardzo dobrze pamiętam, jak za mojej młodości na niejednej sztuce owych dachówek grzymoliłem⁸.

W tym samym liście Lessel wspomniał też imiona ojca (który miał być burgrabią) i swojej matki. Z treści korespondencji wynika, że nie pamiętał rodziców, a znał ich raczej z opowieści starszego brata:

Že wymieniony Joh[ann] Christoph Lessel był moim ojcem, to nie ulega wątpliwości. [...] Śp. brat mówił o matce, że ojciec zwał ją zawsze Rosel; z tego też okazuje się, że zwała się ona raczej Rosina niż Rosalia⁹.

Jedynie na podstawie przytoczonych powyżej informacji Rudnicka-Kruszewska uznała, że wspomniane przez Lessla miasto Eula jest tożsame z miejscowością Jílové u Prahy, którego niemiecka nazwa brzmiała Eule. Jak się jednak okazało, w osiemnastowiecznych księgach metrykalnych z Jílové u Prahy nie odnotowano nazwiska „Lessel” ani jego wariantu, a w okolicy nie występują miejscowości wymienione w liście ani opisywane we wspomnieniach Lessla zamek. W rzeczywistości Eula, od połowy XVIII w. notowana także jako Eulau, to dzisiejsze miasto Jílové u Děčína. Jest ono położone na pograniczu Czech i Saksonii, nad rzeką Jílovský Potok, będącą dopływem Łaby. Wspomniane w liście Lessla części miasta, tj. Königswald, Riegersdorff (Riegersdorf) i Marzdorff (Merzdorf), to odpowiednio: dzisiejsza miejscowość Libouchec oraz części miasta Jílové: Modrá i Martiněves. W pobliżu znajdują się trzy zamki: w samym Jílové oraz we wsiach Libouchec i Bynov (obecnie część miasta Děčín). Nazwisko Lösel (także: Lößel) było jednym z typowych nazwisk używanych w tym regionie w XVIII i XIX w., a Franz Focke – dziewiętnastowieczny badacz historii okolic Jílového – wyprowadził jego etymologię od słów „loslassen”, „lösen”¹⁰.

8 „Das Dorf, oder vielmehr Marktflecken Eula besteht aus 4 Ortschaften und theilt sich in Königswald, Riegersdorff, Marzdorff [...] In der Riegersdorffer Gegend befindet sich die Kirche u. das Schloß, in welchem mein Vater als Burggraf ganz allein mit seiner Familie gewohnt hat. Es ist, wo nicht 4 Stock, wenigstens 3 Stock hoch, und ist rund um mit Wasser umgeben. Vor dem Eingange desselben ist eine gemauerte Brücke. Das übrige dazu gehörige besteht aus Wirtschafts Gebäuden, welche von dieser Seite gleichsam eine Einfassungs Mauer bilden. [...] Den Hof hat man vor alten Zeiten einen Frei-Hof genannt. Darauf beruhete die Gerechtigkeit, daß: wenn ein zum Tode verurtheilter sich dahin flüchten konnte, so hatte man keine Macht mehr an ihm, sondern er war ganz frei von seiner Strafe. [...] Ehedem befand sich auch noch an jedem Eck ein mit Schliefer-Stein gedeckter Thurm. Diese hat man aber zu meiner Zeit abgetragen; und ich gedenke noch sehr gut, wie ich in meiner Jugend auf manchem Stück dieser Schliefersteine gekritzelt habe”, zob.: H. Rudnicka-Kruszewska, *Wincenty Lessel*, s. 148–149. Wszystkie cytowane tłumaczenia listów Lessla są autorstwa Kazimierza Galkowskiego i pochodzą z pracy Rudnickiej-Kruszewskiej.

9 „Daß der erwehnte Joh. Christoph Lessel mein Vater war, ist außer Zweifel [...] Der seel. Bruder sagte von der Mutter, der Vater hätte sie immer Rosel genannt, daraus erhellet auch, daß sie eher Rosina als Rosalia geheißten”, zob.: H. Rudnicka-Kruszewska, *Wincenty Lessel*, s. 148–149.

10 Franz Focke, *Aus dem ältesten Geschichts-Gebiete Deutsch-Böhmens. Eine geschichtliche Durchforschung des Elbe- und Eulau-Thales sammt Umgebung (an der sächsischen Gränze) von frühester Zeit bis in die Gegenwart*, t. 1, Warnsdorf 1879, s. 197.

W księdze metrykalnej parafii Jílové u Dččina odnalazłem metrykę chrztu Wincentego Lößla z 17 VI 1756 r., o następującym brzmieniu:

Riegersdorf. Dem 17 Juny [1756] ist Hanß Chr[istoph] Lößel heüßler in Riegersdorf von deinen Weib ein Söhnlein Nahmens Wincencij getauft. Pathen Hanß Chr[istoph] Hincke Haußgenoß in Königswaldt und Zeugen Hanß Nieckel Bauer in Eüla und Margaretha der Hanß Guthe Bauers Weib in Eüla¹¹.

Z metryki wynika, że Wincenty przyszedł na świat w miejscowości Riegersdorf (dziś Modrá, dzielnica miasta Jílové) jako syn Hansa Christopha Lößla, chałupnika (chłopa nieposiadającego ziemi, a jedynie chałupę i niewielkie obejście, często pracującego jako drobny rzemieślnik lub wyrobnik dniówkowy). W dokumencie przez pomyłkę pominięto imię żony Hansa Christopha, Rosiny, które jednak pojawia się w innych wpisach dotyczących dzieci tej pary. Dzięki kwerendzie archiwalnej udało mi się ustalić imiona i daty chrztu rodzeństwa Wincentego. Byli to:

- Hans Joseph, 28 IV 1738 r.,
- Christoph, 14 IX 1740 r.,
- Anton, 13 VI 1743 r.,
- Hans Franz, 1 IV 1746 r.,
- Anton, 13 VI 1747 r.,
- Ignatz, 30 X 1749 r.,
- Maria Theresia, 1 II 1753 roku¹².

Uzasadnione wątpliwości wzbudza nadanie dwóm synom imienia Anton. W rzeczywistości jednak w metryce chłopca urodzonego w 1747 r. pierwotnie nie odnotowano imienia ochrzczonego dziecka. Dopisano je do dokumentu później, inną ręką, najpewniej błędnie, być może sugerując się datą chrztu we wspomnienie św. Antoniego. Zapewne został wówczas ochrzczony nie Anton, lecz Franz, starszy brat Wincentego wzmiankowany kilkakrotnie w jego korespondencji. Za takim rozstrzygnięciem przemawia również fakt, że wcześniejsze dziecko Hansa Christopha i Rosiny, Hans Franz, zmarło po czterech dniach życia i zostało pochowane 7 IV 1746 r.¹³, a nadawanie imienia zmarłych dzieci kolejnym potomkom było powszechną praktyką. Franz był nadwornym muzykiem w Puławach, gdzie zmarł 22 III 1819 r. jako graczalista, czyli pozostający na utrzymaniu pana niezdolny do pracy sługa, na

11 W tłumaczeniu na język polski: „Riegersdorf. 17 czerwca [1756] został ochrzczony synek Hansa Christopha Lößla, chałupnika w Riegersdorf, i jego żony. Chrzestnym był Hans Christoph Hincke, współlokator w Königswald, a świadkami Hans Nieckel rolnik i Margaretha, żona Hansa Guthego, rolnika w Eula”, zob.: Státní oblastní archiv v Litoměřicích (dalej: CZ-LIT), sygn. 69/3, inv. č. 3195, *Ejrlauer Tauff Buch* [1713–1784], s. 426.

12 Kolejne wpisy dotyczące chrztów dzieci Lößlów znajdują się w cytowanej powyżej księdze na stronach: 215, 242, 275, 314, 328, 359, 395.

13 CZ-LIT, sygn. 69/5, inv. č. 3197 (metryki zgonu parafii Jílove u Dččina 1713–84), k. 453v.

dworze Czartoryskich¹⁴. Prawdopodobnie można go utożsamiać z Franzem Lösslem, w l. 1780–86 oboistą kapeli arcybiskupa Antona Theodora von Colloredo-Waldsee-Mels (1729–1811) w Ołomuńcu i Kromieryżu¹⁵.

Z fragmentu cytowanego powyżej listu Wincentego wynika, że nie pamiętał on swoich rodziców, a wspomnienia o nich przekazał mu brat Franz („Śp. brat mówił o matce, że ojciec zwał ją zawsze Rosel”). Można wywnioskować, że rodzice zmarli w jego dzieciństwie, mimo że w życiorysie z 1819 r. Lessel zawarł informację, że wyprowadził się do Drezna razem z nimi¹⁶. W księdze parafialnej z Jílového odnotowano śmierć pięćdziesięcioośmioletniego Hansa Christopa Lößla, chałupnika z Eula, który został pochowany 12 II 1759 r.¹⁷, a niecały rok później – śmierć Rosiny Lößelin, która zmarła w wieku czterdziestu jeden lat i została pochowana 19 I 1760 r.¹⁸, oboje zmarli w Riegersdorf. Niestety bardzo skąpe informacje zawarte w metrykach zgonów nie dają pewności, czy to na pewno rodzice Wincentego. Jeśli Wincenty został osierocony już w wieku trzech–czterech lat, to faktycznie nie pamiętał rodziców i swoje wspomnienia musiał opierać na opowieści starszego brata.

Rudnicka-Kruszewska zasugerowała, że Wincenty podczas wojny siedmioletniej przeniósł się z rodziną do Pragi, gdzie związał się z dworem przebywającej tam w l. 1759–62 żony Augusta III, Marii Józefy¹⁹. Królowa żyła w l. 1699–1757, zatem Rudnicka-Kruszewska musiała mieć na myśli jej synową, Marię Antoninę Wittelsbach (1724–80), która podczas wojny siedmioletniej przebywała w Pradze i Monachium²⁰. Rodzina Lessłów miała przenieść się z Pragi do Drezna w 1762 r. wraz z dworem księżniczki. W rzeczywistości jednak ustalenie miejsca urodzenia muzyka na pograniczu czesko-saksońskim stawia zdarzenia z jego młodości w innym świetle. Ponieważ Jílové leży zaledwie 50 km od Drezna, z pewnością Lesslowie przenieśli się do stolicy Saksonii bezpośrednio z Jílového, a nie przez Pragę. Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że podawana w literaturze przedmiotu teoria o zgermanizowaniu Wincentego

14 Archiwum Państwowe w Lublinie, sygn. 35/1957/0/1/36, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej we Włostowicach (akta zgonów 1819), s. 15, akt nr 21.

15 Notowany na Morawach Lössel złożył podanie o przyjęcie do kapeli arcybiskupiej w październiku 1780 r., a służbę zakończył w grudniu 1786 roku. Był nie tylko muzykiem, lecz także malarzem, lakiernikiem i konstruktorem fajferwerków. Jego żona miała na imię Teresa, a w styczniu 1786 r. w Kromieryżu urodziła się ich córka Antonina, zob.: Jiří Schnal, „Hudební kapela Antona Theodora Colloreda-Waldsee (1777–1811) v Kroměříži a v Olomouci”, *Hudební věda* 13 (1976) nr 4, s. 311–312. Wiadomo, że brat Wincentego Lessla malował i konstruował barometry (H. Rudnicka-Kruszewska, *Wincenty Lessel*, s. 36). Jego pierwsza żona nosiła imię Teresa, a córka Antonina zmarła w Puławach 6 VIII 1787 r. w wieku półtora roku, por.: Archiwum Parafii Rzymskokatolickiej św. Józefa w Puławach, Księga zgonów parafii Włostowice 1775–1787, k. 128v.

16 H. Rudnicka-Kruszewska, *Wincenty Lessel*, s. 9.

17 CZ-LIT, sygn. 69/5, inv. č. 3197, k. 485r.

18 Ibid., k. 487v.

19 H. Rudnicka-Kruszewska, *Wincenty Lessel*, s. 10.

20 Alois Schmid, „Maria Antonia Walburga, Kurfürstin von Sachsen”, w: *Neue Deutsche Biographie*, t. 16, Berlin 1990, s. 198–199.

podczas pobytu w Dreźnie²¹ jest nieprzekonująca. Region, w którym Lessel przyszedł na świat, był zamieszkały przez ludność niemieckojęzyczną: byli to zarówno potomkowie osiedlających się tam od średniowiecza kolonistów, jak i populacja słowiańska, która przyjęła język osadników²². Dopiero po 1945 r. ten region został zasiedlony przez ludność czeskojęzyczną.

W trakcie wojny siedmioletniej Jílové było obszarem potyczek armii pruskiej z austriacką już od września 1756 roku²³. W kolejnych latach mieszkańcy regionu zostali obłożeni kontrybucjami, a następnie zmuszeni do zapewnienia koni i wozów dla wojska. Około 1760 r. sytuację pogorszyła zaraza, roznoszona przez żołnierzy z Prus i Saksonii. Na skutek działań wojennych ten pograniczny region został zniszczony. Prawdopodobnie właśnie podczas wojny siedmioletniej lub niedługo po niej Lesslowie przenieśli się z Jílového do Dreznia i dołączyli do zamieszkującej tam rodziny. W latach sześćdziesiątych XVIII w. w stolicy Saksonii mieszkali m.in. kucharz Friedrich Wilhelm Lössel i jego brat cukiernik Georg Albert Lössel, związany z dworem księcia Alojzego Fryderyka Brühla (1739–93). Tenże Georg Albert (w Polsce notowany także jako Jerzy Wojciech) pod koniec lat sześćdziesiątych przeniósł się do Warszawy, gdzie założył słynną cukiernię Lesslów w Pałacu Saskim²⁴. Prawdopodobnie właśnie do obecnego w stolicy Rzeczypospolitej cukiernika, a swojego krewnego, dołączył Wincenty Lessel, który do Polski miał przybyć około 1780 r., by od 1781 r. służyć na dworze książąt Czartoryskich w Puławach²⁵. Gdy w 1819 r. Wincenty Lessel wraz z synem Franciszkiem złożył podanie o nadanie im indygenatu szlacheckiego, wystąpił o to razem z czterema synami Georga Alberta Lessla: Fryderykiem Albertem (1767–1822), Augustem (1770–1838), Karolem (1775–1841) i Henrykiem (1781–1861). Potrzebny wówczas odpis metryki chrztu Wincentego Lessla został przysłany z Czech do Puław w maju 1819 roku. Kompozytor doniósł o tym w liście do syna Franciszka, ironizując: „podług mojej metryki jest już ze mnie dobrze stare chłopisko”²⁶. Dzięki odnalezieniu oryginalnego dokumentu w księgach parafialnych z Jílového wiemy, że muzyk miał wówczas niespełna sześćdziesiąt trzy lata.

21 Por.: Maciej Negrey, „Wincenty Lessel, jego epoka i miejsce w kulturze”, *Kamerton* 50 (2006), s. 80–86, zwłaszcza s. 82.

22 Piotr Maciej Majewski, „Niemcy sudeccy” 1848–1948. *Historia pewnego nacjonalizmu*, Warszawa 2007, s. 19–22.

23 F. Focke, *Aus dem ältesten Geschichts-Gebiete*, s. 322–325.

24 Por.: Wojciech Herbaczyński, *W dawnych cukierniach i kawiarniach warszawskich*, Warszawa 1983, s. 66–71. Autor błędnie podał, że Lessel był Włochem i założył swoją cukiernię już w 1727 roku. To niemożliwe, gdyż Lessel żył w l. 1734–1800.

25 H. Rudnicka-Kruszewska, *Wincenty Lessel*, s. 23–33.

26 „Nach meinem Taufschein bin ich schon ein hübsch alter Knabe”, zob.: *ibid.*, s. 148.

BIBLIOGRAFIA

- Aleksandrowicz, Alina. „Puławska inscenizacja opery *Matka Spartanka* F.D. Książnica jako wydarzenie polityczne i kulturowe”. *Kamerton* 50, nr 1 (2006): 24–35.
- Focke, Franz. *Aus dem ältesten Geschichts-Gebiete Deutsch-Böhmens. Eine geschichtliche Durchforschung des Elbe- und Eulau-Thales sammt Umgebung (an der sächsischen Gränze) von frühesten Zeit bis in die Gegenwart*. Warnsdorf: Selbstverlag des Verfassers, 1879.
- Halski, Czesław Rajmund. „Lessel, Wincenty”. W: *Grove's Dictionary of Music and Musicians*, red. Eric Blom. T. 5, 146. London: St. Martin's Press, 1954.
- Herbaczyński, Wojciech. *W dawnych cukierniach i kawiarniach warszawskich*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1983.
- Majewski, Piotr Maciej. „Niemcy sudeccy” 1848–1948. *Historia pewnego nacjonalizmu*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2007.
- Negrey, Maciej. „Wincenty Lessel, jego epoka i miejsce w kulturze”. *Kamerton* 50, nr 1 (2006): 80–86.
- Prek, Franciszek Ksawery. *Czasy i ludzie*, opr. Henryk Barycz. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1959.
- Rudnicka-Kruszewska, Hanna. *Wincenty Lessel. Szkic biograficzny na podstawie listów do syna*. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1968.
- Schmid, Alois. „Maria Antonia Walburga, Kurfürstin von Sachsen”. W: *Neue Deutsche Biographie*. T. 16, 198–199. Berlin: Duncker & Humblot, 1990.
- Sehnal, Jiří. „Hudební kapela Antona Theodora Colloreda-Waldsee (1777–1811) v Kroměříži a v Olomouci”. *Hudební věda* 13, nr 4 (1976): 291–349.
- Surdy-Girdwoyń, Monika. *Mecenat muzyczny Czarotorskich w Puławach w latach 1785–1831*. Praca magisterska, Uniwersytet Warszawski, 1994.

‘JUDGING BY MY BAPTISMAL CERTIFICATE, I AM ALREADY A JOLLY OLD GUY.’

THE DISCOVERY OF WINCENTY LESSEL’S BAPTISMAL CERTIFICATE

Wincenty Lessel was a pianist and composer born in Bohemia, conductor of the Czarotorski Princes’ court orchestra in Puławy. Based on the scanty information found in his biography and correspondence, Hanna Rudnicka-Kruszewska hypothesised that he was born around 1740–50 in Jílové u Prahy. Archival research has revealed the musician’s baptismal certificate. He was born in Riegersdorf (now Modrá, a district of the town Jílové u Děčína) as the son of Hans Christoph Lössel (an outworker, not a burgrave, as Lessel himself claimed) and his wife Rosina. Baptised on 17th June 1756 in the parish church in Jílové u Děčína (Germ. Eulau), Wincenty had seven siblings: Hans Joseph, Christoph, Anton, Hans Franz, Franz (Anton), Ignatz, and Maria Theresia, born in 1738–53. Their parents probably died in 1759–60. Most likely after the Seven Years’ War, the Lössels moved from Jílové to Dresden, joining their family in that city, which included Georg Albert Lössel, the would-be founder of the famous Lessel coffee house in Warsaw’s Saxon Palace. Along with his successors, Wincenty Lessel applied for an *indigenat* (granting nobility to foreign nobles) for his family in 1819.

Translated by Tomasz Zymer

Słowa kluczowe / keywords: Wincenty Lessel, Franciszek Lessel, Puławy, badania genealogiczne / genealogical research

---

Tomasz Fatalski – muzykolog i genealog. W 2020 r. ukończył z wyróżnieniem studia w Instytucie Muzykologii na Uniwersytecie Warszawskim (praca magisterska pt. *Arie Carla Dittersa von Dittersdorfa ze zbiorów klasztorów wrocławskich*). Obecnie jako doktorant w tymże instytucie przygotowuje pod kierunkiem dr. hab. Tomasza Jeża, prof. UW, pracę poświęconą muzyce religijnej Carla Dittersa von Dittersdorfa na Śląsku. Do jego głównych zainteresowań naukowych należą: historia muzyki XVIII w. na Śląsku i w Rzeczypospolitej, twórczość Carla Dittersa von Dittersdorfa, edytorstwo muzyczne, badania genealogiczne dotyczące ziem polskich i Czech.

t.fatalski@uw.edu.pl

NOWY TOM

„*Monumenta Musicae in Polonia*”

Adam Jarzębski

Concerti e canzoni i inne kompozycje

wyd. Marcin Szelest

NOWY TOM SERII

„*Ikonografia muzyczna. Studia i materiały*”

Dominika Grabiec

***Instrumenty muzyczne w scenach
Męki Pańskiej w malarstwie Italii
od połowy XIII do połowy XV wieku***

zamówienia: wydawnictwo@ispan.pl
